



CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

PROGRAMUL „EDUCAȚIE PENTRU SĂNĂTATE- CAMPANII DE SANATATE PUBLICA IN COMUNITATILE CU ROMI”

Înca de la înființare, programul „Educație pentru Sănătate – Campanii de sănătate publică în comunitățile cu romi” reprezintă una dintre direcțiile constante de intervenție ale Asociației Sastipen – Centrul Romilor pentru Politici de Sănătate, având ca obiectiv promovarea sănătății și reducerea riscurilor de îmbolnăvire în rândul comunităților vulnerabile. Programul reunește o serie de proiecte și inițiative dedicate implementării de campanii de educație pentru sănătate, screening și facilitare a accesului la servicii medicale preventive.

Pornind de la realitatea că populația romă se confruntă frecvent cu bariere în accesarea serviciilor medicale – lipsa asigurării de sănătate, neînscirarea la medicul de familie, nivel scăzut de informare sau experiențe anterioare de discriminare – programul a fost conceput ca un instrument de intervenție directă în comunitate. Campaniile de educație pentru sănătate au vizat informarea privind prevenirea bolilor transmisibile și netransmisibile, importanța controalelor periodice, igiena personală, sănătatea reproducerii și adoptarea unui stil de viață sănătos.

O componentă importantă a programului o reprezintă organizarea de campanii de screening în comunitățile vulnerabile. Acestea au inclus testări și informări pentru prevenirea și depistarea precoce a cancerului de col uterin și a cancerului colorectal, două patologii cu impact major, dar prevenibile prin diagnostic timpuriu. Prin colaborarea cu autorități locale și personal medical, Sastipen a facilitat accesul femeilor și bărbaților din comunități la investigații gratuite, contribuind la creșterea nivelului de conștientizare privind importanța prevenției.

Programul a vizat și persoanele fără asigurare medicală sau neînscrise la medicul de familie, prin campanii de informare și sprijin pentru înscrierea în sistemul de asigurări și pentru accesarea consultațiilor de bază. Aceste intervenții au redus riscul diagnosticării tardive a unor afecțiuni și au consolidat legătura dintre comunitate și serviciile medicale publice.

Un alt pilon esențial a fost reprezentat de campaniile pentru creșterea accesului la vaccinare, incluzând vaccinarea copiilor conform calendarului național, vaccinarea împotriva COVID-19 și promovarea vaccinării HPV. Prin sesiuni de informare, dialog comunitar și implicarea mediatorilor sanitari, programul a contribuit la combaterea dezinformării și la creșterea încrederii în vaccinuri.

Prin abordarea sa integrată și prin intervenția directă în comunitate, Programul „Educație pentru Sănătate” a consolidat rolul Sastipen ca actor relevant în domeniul sănătății publice și a contribuit la reducerea inegalităților în accesul la prevenție și servicii medicale pentru populația romă.

PROIECT “PREVENIREA INFESTĂRILOR HIV/SIDA SI HEPATITA C IN RANDUL CONSUMATORILOR DE DROGURI INJECTABILE SI LUCRATORILOR SEXUALI” (2008-2010)

Proiectul „Prevenirea infestărilor HIV/SIDA și Hepatita C în rândul consumatorilor de droguri injectabile și lucrătorilor sexuali”, susținut financiar de UNODC și UNICEF, implementat în perioada martie 2008–Iulie 2010, a reprezentat una dintre primele intervenții complexe implementate de Asociația Sastipen – Centrul Romilor pentru Politici de Sănătate în domeniul reducerii riscurilor asociate consumului de droguri și al sănătății sexuale în comunități urbane vulnerabile. Intervenția a fost derulată prin echipa



CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

Sastipen din cadrul Centrului Medico-Social Ferentari, într-un context caracterizat de sărăcie severă, marginalizare socială și acces limitat la servicii medicale.

Cartierul Ferentari din București era, la acel moment, una dintre zonele cu cea mai mare concentrație de persoane vulnerabile, inclusiv consumatori de droguri injectabile și lucrători sexuali, categorii expuse unui risc crescut de infectare cu HIV/SIDA și Hepatita C. Lipsa serviciilor adaptate, teama de stigmatizare și absența informațiilor corecte contribuiau la perpetuarea unor comportamente cu risc ridicat.

Proiectul a fost construit pe principiul harm reduction (reducerea riscurilor), abordare recunoscută la nivel internațional ca fiind eficientă în prevenirea transmiterii bolilor infecțioase în rândul consumatorilor de droguri. Intervenția a avut două componente principale: educație pentru sănătate și servicii directe de reducere a riscurilor.

Prima componentă a constat în organizarea de sesiuni de informare, educare și conștientizare în rândul beneficiarilor. Echipa multidisciplinară a Centrului Medico-Social Ferentari – formată din asistenți medicali, asistenți sociali și lucrători comunitari – a desfășurat activități de outreach direct în comunitate. Sesiunile au abordat teme precum modalitățile de transmitere a HIV și Hepatitei C, utilizarea corectă a echipamentelor sterile, importanța testării și accesul la servicii medicale. Mesajele au fost adaptate contextului local și livrate într-un limbaj accesibil, pentru a reduce barierele de comunicare și neîncrederea în instituții.

A doua componentă a vizat implementarea unui program de schimb de seringi, element central al conceptului de reducere a riscurilor. Beneficiarilor consumatori de droguri injectabile li s-au oferit seringi sterile în schimbul celor utilizate, pentru a preveni reutilizarea sau partajarea acestora – una dintre principalele căi de transmitere a HIV și Hepatitei C. Acțiunea a fost însoțită de consiliere individuală și sprijin pentru accesarea serviciilor de testare și tratament.

În paralel, proiectul a acordat o atenție specială lucrătorilor sexuali din Ferentari, categorie expusă atât riscului de infectare cu HIV/SIDA, cât și altor boli cu transmitere sexuală. Echipa Sastipen a asigurat distribuirea de prezervative gratuite și sesiuni de informare privind sănătatea reproducerii și prevenirea infecțiilor. De asemenea, prin parteneriate cu medici specialiști în sănătatea reproducerii, organizația a facilitat accesul lucrătorilor sexuali la consultații medicale și investigații de specialitate, contribuind la depistarea și tratarea precoce a afecțiunilor.

Un element important al proiectului a fost abordarea non-judicativă și respectuoasă față de beneficiari. Intervenția a fost construită pe principiul demnității și al dreptului la sănătate, indiferent de statutul social sau comportamentele de risc. Această abordare a contribuit la crearea unui climat de încredere și la creșterea adresabilității serviciilor.

Rezultatele obținute au fost semnificative. Peste 532 de consumatori de droguri injectabile s-au adresat serviciilor oferite de Centrul Medico-Social Ferentari, beneficiind de schimb de seringi, consiliere și informare. În același timp, peste 54 de lucrători sexuali au beneficiat de servicii medicale oferite prin intermediul medicilor specialiști parteneri ai Sastipen, în domeniul sănătății reproducerii și prevenirii bolilor cu transmitere sexuală.

Pe lângă rezultatele cantitative, proiectul a avut un impact important în ceea ce privește reducerea stigmatizării și consolidarea relației dintre comunitate și furnizorii de servicii medicale. Intervenția a

demonstrat că, prin servicii adaptate și prin abordarea reducerii riscurilor, este posibilă limitarea răspândirii infecțiilor și creșterea gradului de responsabilizare în rândul grupurilor vulnerabile.

Prin acest proiect, Sastipen și-a consolidat expertiza în domeniul sănătății publice și al intervențiilor adresate grupurilor cu risc crescut, demonstrând capacitatea organizației de a implementa programe complexe într-un mediu urban marginalizat. Experiența acumulată în Ferentari a stat ulterior la baza dezvoltării altor intervenții integrate în domeniul sănătății comunitare și al reducerii inegalităților în accesul la servicii medicale.

PROIECT “PREVENIREA SI REDUCEREA TBC IN RANDUL COMUNITATILOR CU ROMI DIN JUD. NEAMȚ” (2012-2014)

Proiectul „Prevenirea și reducerea TBC în rândul comunităților cu romi din jud. Neamț”, implementat în perioada iunie 2012– mai 2014, finanțat de Open Society Institute Budapesta – Roma Health Project, a reprezentat o intervenție strategică în domeniul sănătății publice, având ca obiectiv reducerea incidenței tuberculozei în comunitățile vulnerabile cu populație romă din mediul rural.

Tuberculoza reprezintă una dintre bolile transmisibile cu impact major în rândul populațiilor afectate de sărăcie, condiții precare de locuire și acces limitat la servicii medicale. În județul Neamț, mai multe comunități rurale cu populație romă se confruntau cu rate ridicate de îmbolnăvire, abandon al tratamentului și lipsă de informare privind prevenția și depistarea precoce. În acest context, proiectul și-a propus să dezvolte o intervenție comunitară bazată pe informare, mobilizare locală și facilitarea accesului la servicii medicale specializate.

Intervenția a fost implementată prin intermediul echipelor comunitare coordonate de mediatorii sanitari și liderii locali, actori-cheie în relația dintre comunitate și sistemul de sănătate. Abordarea a avut la bază componenta de Informare, Educație și Comunicare (IEC), fiind organizate sesiuni interactive în comunitate privind cauzele, simptomele, modalitățile de transmitere și prevenire a tuberculozei, precum și importanța respectării tratamentului complet.

Proiectul a acoperit 23 de comunități rurale din județul Neamț, unde au fost organizate 56 de evenimente IEC, constând în întâlniri de grup, sesiuni de instruire și discuții comunitare. Prin aceste activități, peste 18.000 de persoane au fost informate cu privire la fenomenul TBC, la riscurile asociate și la necesitatea prezentării la medic în cazul apariției simptomelor specifice. Mesajele au fost adaptate contextului cultural și social al comunităților, iar mediatorii sanitari au avut un rol esențial în facilitarea dialogului și în combaterea miturilor legate de boală.

Un rezultat important al proiectului a fost consolidarea colaborării cu sistemul medical. Au fost încheiate două parteneriate cu unități medicale specializate în diagnosticarea și tratarea TBC, asigurând astfel un circuit funcțional între identificarea cazurilor suspecte în comunitate și accesul la investigații și tratament. Prin activitățile de screening informal și prin observația directă în teren, au fost identificate 276 de persoane suspecte de TBC, care au fost sprijinite să acceseze servicii medicale specializate.

De asemenea, un accent deosebit a fost pus pe continuitatea tratamentului și prevenirea abandonului terapeutic. În acest sens, 126 de beneficiari externați din spital au fost consiliați de mediatorii sanitari pentru continuarea tratamentului la domiciliu. Aceștia au fost sprijiniți și în procesul de obținere a



CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

beneficiilor sociale, acolo unde situația o impunea, pentru a reduce presiunea socio-economică ce putea duce la întreruperea tratamentului.

Impactul proiectului a fost semnificativ atât la nivel individual, cât și comunitar. Creșterea nivelului de informare a contribuit la diminuarea stigmatizării persoanelor afectate de TBC și la consolidarea încrederii în serviciile medicale. În plus, implicarea liderilor locali și a mediatorilor sanitari a favorizat asumarea comunitară a mesajelor de prevenție.

Prin această intervenție, Sastipen a demonstrat eficiența modelului de mobilizare comunitară în combaterea bolilor transmisibile și a consolidat rolul mediatorului sanitar ca actor esențial în prevenția și managementul TBC în comunitățile vulnerabile. Proiectul a contribuit nu doar la informare și depistare, ci și la întărirea parteneriatelor locale și la crearea unui mecanism sustenabil de colaborare între comunitate și sistemul de sănătate.

PROIECT “CAUTĂ DE SĂNĂTATEA TA!/RODE TO SASTIPE (N)” (2015-2016)

Campania „Caută de sănătatea ta!/Rode to Sastipe (N)!", derulată în perioada 15 martie 2015 – 30 aprilie 2016, a reprezentat o amplă inițiativă de Informare – Educare – Conștientizare implementată de Centrul Romilor pentru Politici de Sănătate – Sastipen, în parteneriat cu Institutul Național de Sănătate Publică (INSP). Campania s-a desfășurat în cadrul proiectului RO19 „Întărirea Rețelei Naționale de mediacii Romi pentru îmbunătățirea stării de sănătate a populației rome”, implementat în perioada aprilie 2014 – august 2016, prin Programul „Inițiative în sănătatea publică”, finanțat de Mecanismul Financiar Norvegian 2009–2014.

Obiectivul principal al campaniei a fost creșterea gradului de conștientizare a populației din comunitățile vulnerabile cu romi privind importanța adoptării unui stil de viață sănătos, cu accent special pe sănătatea mamei și copilului. Campania s-a adresat în principal mamelor, ca factori decisivi în procesul de îngrijire și dezvoltare a copiilor, și a urmărit sensibilizarea acestora în legătură cu etapele de dezvoltare ale copilului, importanța controalelor medicale periodice, a vaccinării și a prevenirii bolilor transmisibile.

Campania s-a implementat la nivel local în șase județe – Botoșani, Neamț, Giurgiu, Călărași, Dolj și Gorj – fiind organizate cu sprijinul autorităților locale și al echipelor comunitare formate din mediacii sanitari și asistenți medicali comunitari. Aceste evenimente au fost urmate de sesiuni de informare și educare desfășurate în școlile din cele 45 de comunități incluse în proiect. Echipa de proiect s-a adresat în mod special elevilor din clasele I–IV, prin activități interactive dezvoltate în jurul temei „Mamă, îți mulțumesc că ai grijă de mine!”. Mesajele transmise au urmărit consolidarea relației dintre copil și familie, promovarea responsabilității parentale și încurajarea comportamentelor sănătoase încă din primii ani de viață.

Campania a avut o abordare integrată, combinând informarea directă a comunității cu întărirea rolului echipelor comunitare locale. Un obiectiv secundar important a fost creșterea încrederii populației în echipele formate din mediator sanitar și asistent medical comunitar, considerate piloni ai intervenției locale în domeniul sănătății. Prin implicarea directă a acestor profesioniști în organizarea și susținerea activităților, campania a contribuit la consolidarea imaginii echipei comunitare ca resursă de sprijin pentru familii.



CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

La nivelul celor șase județe, campania și-a propus atins tinta de aproximativ 10.000 de persoane din comunitățile vulnerabile, prin sesiuni de informare, materiale educaționale și dialog direct cu părinții și copiii. Intervenția a fost construită nu doar ca o acțiune punctuală de conștientizare, ci ca un model de intervenție socio-medicală replicabil, bazat pe colaborarea dintre societatea civilă, autorități locale și instituții publice de sănătate.

Impactul campaniei s-a reflectat în creșterea nivelului de informare privind prevenția, în consolidarea relației dintre comunitate și serviciile medicale și în promovarea ideii că sănătatea este o responsabilitate comună, susținută de o echipă comunitară funcțională. Prin „Caută de sănătatea ta!/Rode to Sastipe (N)!”, Sastipen a reafirmat rolul său de actor activ în promovarea sănătății publice și în dezvoltarea unor intervenții adaptate nevoilor reale ale comunităților vulnerabile cu romi.

PROIECT “SCREENING PENTRU CANCERUL DE COL UTERIN ȘI TRATAMENT PRECOCE – SCCUT” (2020-2023)

Proiectul „Screening pentru cancerul de col uterin și tratament precoce – SCCUT” a fost implementat pe o perioadă de 36 de luni, începând cu luna august 2020, în Regiunea Sud-Muntenia, acoperind județele Argeș, Prahova, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Călărași și Teleorman. Inițiativa a fost dezvoltată în cadrul Programului Operațional Capital Uman 2014–2020, Axa prioritară 4 – Incluziunea socială și combaterea sărăciei, Obiectivul specific 4.9 – Creșterea numărului de persoane care beneficiază de programe de sănătate orientate către prevenție, depistare precoce, diagnostic și tratament precoce, și a avut ca obiectiv principal promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei și a discriminării prin creșterea accesului la servicii medicale preventive de calitate, în special pentru femeile din grupuri vulnerabile.

Proiectul a fost coordonat de Institutul Național de Sănătate a Mamei și Copilului București „Alessandrescu-Rusescu”, în parteneriat cu Asociația Centrul Fillia, Fundația Renasterea și asociația SASTIPEN. Consorțiul a reunit expertiză medicală, socială și comunitară pentru a dezvolta un program regional complex de prevenție, depistare precoce, diagnostic și tratament timpuriu al cancerului de col uterin.

Obiectivul general al intervenției a fost organizarea unui program integrat de screening pentru 170.001 femei cu vârste cuprinse între 24 și 64 de ani din regiunea Sud-Muntenia, dintre care cel puțin jumătate aparținând grupurilor vulnerabile. Într-un context în care România continuă să înregistreze una dintre cele mai ridicate rate de mortalitate prin cancer de col uterin din Uniunea Europeană, proiectul a urmărit nu doar creșterea numărului de testări, ci și reducerea inegalităților în accesul la prevenție.

Intervenția a inclus patru direcții majore: implementarea programului de screening și trimiterea la specialist a cazurilor suspecte, oferirea de servicii de suport pentru persoanele diagnosticate, derularea de activități ample de informare și conștientizare și asigurarea unui sistem riguros de protecție a datelor cu caracter personal. Un accent deosebit a fost pus pe promovarea incluziunii sociale și pe adaptarea intervenției la nevoile specifice ale comunităților vulnerabile.

Rolul SASTIPEN în cadrul proiectului a fost esențial în componenta de mobilizare comunitară. Organizația a fost responsabilă pentru identificarea și sprijinirea femeilor din grupul țintă în toate cele șapte județe, pentru organizarea de activități de informare, educare și conștientizare și pentru



CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

acordarea de suport persoanelor diagnosticate în urma screeningului. Prin mediatorii sanitari și echipele comunitare, Sastipen a facilitat dialogul direct cu femeile din comunități marginalizate, a oferit consiliere individuală și a sprijinit programarea și accesul la servicii medicale specializate.

Printre rezultatele obtinute mentionam: organizarea unui numar de 268 campanii de IEC locale, peste 95000 de persoane informate, peste 12000 persoane mobilizate la campania de screening, 135 de protocoale semnate cu autoritatile locale in vederea implementarii campaniilor de informare si de screening. De asemenea, organizația a acordat suport unui număr de 1856 de persoane diagnosticate în cadrul programului, contribuind la monitorizarea eficienței măsurilor adoptate și la ajustarea intervențiilor atunci când a fost necesar. Trebuie sa mentionam faptul ca pentru atingerea acestor rezultate deosebite, Sastipen a mobilizat intrega retea de mediatorii sanitari din regiune precum si intrega retea de asociatii si parteneri din societatea civila roma active la nivel regional.

Prin amploarea regională și abordarea integrată, proiectul SCCUT a reprezentat un model de intervenție inovatoare în domeniul sănătății publice, demonstrând că prevenția eficientă presupune nu doar servicii medicale disponibile, ci și mobilizare comunitară, încredere și sprijin personalizat. Implicarea Sastipen a consolidat legătura dintre comunitățile vulnerabile și sistemul de sănătate și a contribuit la reducerea barierelor care împiedică accesul femeilor la servicii esențiale de prevenție.

PROIECTUL „FURNIZAREA DE SERVICII MEDICALE DIN PROGRAMELE DE PREVENIRE, DEPISTARE PRECOCE, DIAGNOSTICARE ȘI TRATAMENT PRECOCE AL LEZIUNILOR COLORECTALE PRECANCEROASE - ROCCAS II SUD-MUNTENIA” (2022-2025)

Proiectul „Furnizarea de servicii medicale din programele de prevenire, depistare precoce, diagnosticare și tratament precoce al leziunilor colorectale precanceroase – ROCCAS II Sud-Muntenia” este o intervenție regională complexă în domeniul prevenției cancerului colorectal, implementată în Regiunea Sud-Muntenia (Argeș, Prahova, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Călărași și Teleorman), pe o perioadă de 36 de luni, începând cu noiembrie 2020.

Proiectul a fost finanțat prin Programul Operațional Capital Uman (POCU) 2014–2020, din Fondul Social European (FSE), în cadrul Axei prioritare 4 – Incluziunea socială și combaterea sărăciei, având ca obiectiv creșterea accesului la servicii de sănătate orientate către prevenție, depistare precoce, diagnostic și tratament timpuriu pentru principalele patologii. Finanțarea este asigurată prin Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, în calitate de Autoritate de Management pentru POCU.

Coordonatorul proiectului a fost Institutul Clinic Fundeni, una dintre cele mai importante unități medicale de referință din România în domeniul gastroenterologiei și oncologiei. Partenerii implicați în implementare au fost Fundația Renastera (Partener 1) și Asociația SASTIPEN (Partener 2).

Prin intermediul proiectului consorțiu și-a propus să contribuie la promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei și a discriminării prin creșterea accesului la servicii medicale sustenabile și de înaltă calitate. Intervenția presupune organizarea și implementarea unui program complex de prevenire, depistare precoce (screening), diagnostic și tratament precoce al leziunilor colorectale precanceroase pentru 50.001 persoane din regiunea Sud-Muntenia, dintre care cel puțin 59% aparțin grupurilor vulnerabile.

Proiectul a fost structurat pe mai multe componente esențiale. În primul rând, s-au derulat activități de identificare, informare și mobilizare a grupului țintă, prin campanii locale organizate în colaborare cu



CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

medici de familie, autorități locale și organizații ale societății civile. Aceste activități au urmărit creșterea nivelului de conștientizare cu privire la importanța screeningului pentru cancer colorectal și la dreptul de acces gratuit la servicii medicale preventive.

În cadrul intervenției, SASTIPEN a avut un rol esențial în mobilizarea comunitară și facilitarea accesului persoanelor vulnerabile la servicii de screening. Prin experiența sa în lucrul cu comunitățile marginalizate și prin implicarea mediatorilor sanitari, organizația a contribuit la creșterea adresabilității și la reducerea barierelor informaționale și administrative. Organizația a fost responsabilă pentru identificarea și sprijinirea grupul țintă din toate județele implicate în proiect, pentru organizarea de activități de informare, educare și conștientizare și pentru acordarea de suport persoanelor diagnosticate în urma screeningului. Prin mediatorii sanitari și echipele comunitare, Sastipen a facilitat dialogul direct cu femeile din comunități marginalizate, a oferit consiliere individuală și a sprijinit programarea și accesul la servicii medicale specializate.

Screeningul s-a realizat prin testarea pentru depistarea hemoragiilor oculte în scaun, pentru identificarea persoanelor cu risc standard. Persoanele cu rezultate pozitive sau cu risc crescut, pe baza istoricului medical, au beneficiat de investigații suplimentare, în special colonoscopii (endoscopie digestivă inferioară). În total, 2.104 persoane au fost direcționate către servicii medicale specializate pentru evaluare și intervenție.

Ca rezultate notabile obținute de Sastipen în proiect, menționăm: 290 campanii de informare organizate la nivel local, peste 50000 persoane informate, peste 18000 persoane mobilizate la acțiunile de screening.

Un element central al proiectului l-a reprezentat sprijinul pentru înființarea și funcționarea unui centru regional de prevenire, depistare precoce, diagnostic și tratament al leziunilor colorectale precanceroase în cadrul Institutului Clinic Fundeni. Acest centru asigură continuitatea serviciilor și contribuie la detectarea constantă a leziunilor precanceroase, inclusiv după finalizarea proiectului.

Proiectul a inclus și colectarea și procesarea datelor obținute din screening, utilizând metode statistice specifice, pentru elaborarea de rapoarte și propuneri de politici publice în domeniul prevenției cancerului colorectal.

Prin amploarea sa regională, prin abordarea integrată și prin finanțarea europeană orientată către incluziune socială, proiectul ROCCAS II Sud-Muntenia contribuie la reducerea inegalităților în sănătate și la consolidarea unui model sustenabil de prevenție și intervenție timpurie în domeniul cancerului colorectal.

PROIECT “CAMPANIE DE INFORMARE A MEMBRILOR COMUNITATILOR CU ROMI SI CONȘTIENTIZARE PRIVIND VACCINAREA ANTI-COVID” (2020-2021)

Proiectul „Campanie de informare a membrilor comunităților cu romi și conștientizare privind vaccinarea anti-COVID” (2020–2021) a fost dezvoltat într-un context de criză sanitară fără precedent, generată de pandemia COVID-19, și a avut ca scop sprijinirea campaniei naționale de imunizare demarate de Ministerul Sănătății și coordonate la nivel național de autoritățile responsabile pentru gestionarea pandemiei. Într-un moment în care accesul la informații corecte era esențial, iar nivelul de neîncredere și dezinformare era ridicat, intervenția a urmărit să asigure informarea corectă a membrilor comunităților cu romi și să încurajeze participarea acestora la procesul de vaccinare.



CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

Pandemia a afectat în mod disproporționat comunitățile vulnerabile, inclusiv comunitățile cu romi, unde condițiile de locuire precare, accesul limitat la servicii medicale și nivelul scăzut de informare au amplificat riscurile de îmbolnăvire. În acest context, campania a fost concepută ca o intervenție de sprijin pentru campania națională de vaccinare, cu accent pe combaterea miturilor și a informațiilor false și pe consolidarea încrederii în vaccinurile anti-COVID.

Având în vedere restricțiile impuse în perioada 2020–2021 și necesitatea respectării măsurilor de distanțare fizică, campania a fost implementată preponderent în format online. Un element central al intervenției a fost organizarea de întâlniri virtuale cu mediatorele sanitare din diferite județe ale țării. În cadrul acestor întâlniri, au fost discutate informații actualizate privind mecanismul de funcționare al vaccinurilor, beneficiile imunizării, posibilele reacții adverse și procedurile de programare pentru vaccinare.

Mediatorele sanitare au avut un rol esențial în transmiterea mesajelor corecte către comunități. Ele reprezintă un punct de legătură între sistemul medical și membrii comunităților vulnerabile și beneficiază de un nivel ridicat de încredere la nivel local. Prin instruirea și informarea lor, campania a multiplicat efectul intervenției, asigurând că mesajele despre vaccinare ajung în mod clar și adaptat la contextul cultural al comunităților.

Pe lângă întâlnirile online, campania a inclus o componentă activă de comunicare digitală. Pe pagina oficială de Facebook a organizației au fost publicate constant materiale informative privind vaccinarea anti-COVID: explicații privind eficiența și siguranța vaccinurilor, clarificări privind etapele campaniei naționale de imunizare, mesaje video și grafice care încurajau populația să se vaccineze. Aceste materiale au fost adaptate într-un limbaj accesibil și au urmărit să combată dezinformarea răspândită în mediul online.

Prin această abordare, campania a contribuit la susținerea eforturilor Ministerului Sănătății de a asigura o rată cât mai ridicată de vaccinare, inclusiv în rândul grupurilor vulnerabile. În comunitățile unde accesul la informații oficiale era limitat, mediatorii sanitari și platformele online ale organizației au devenit surse credibile de informare. Dialogul constant cu mediatorele sanitare a permis identificarea principalelor temeri și bariere legate de vaccinare și adaptarea mesajelor în consecință.

Impactul campaniei s-a reflectat în creșterea nivelului de informare privind vaccinarea și în consolidarea unei atitudini mai favorabile față de imunizare în rândul membrilor comunităților cu romi. Deși campania s-a desfășurat într-un context dificil, marcat de restricții și incertitudine, intervenția a demonstrat că mobilizarea comunitară poate fi eficientă și în mediul online.

În plan instituțional, proiectul a consolidat rolul organizației ca partener activ al autorităților publice în implementarea politicilor de sănătate. Prin alinierea la campania națională de imunizare și prin transmiterea de mesaje coerente cu cele promovate de Ministerul Sănătății, organizația a contribuit la promovarea unui mesaj unitar și responsabil privind importanța vaccinării.

În concluzie, proiectul „Campanie de informare a membrilor comunităților cu romi și conștientizare privind vaccinarea anti-COVID” a reprezentat o intervenție adaptată contextului pandemic, care a susținut eforturile naționale de imunizare prin informare corectă, dialog cu mediatorii sanitari și comunicare online. Prin această inițiativă, s-a demonstrat încă o dată că prevenția și sănătatea publică necesită nu doar măsuri medicale, ci și comunicare eficientă, încredere și implicare comunitară



CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

IMPACTUL INTERVENTIEI SASTIPEN IN DOMENIUL EDUCATIEI PENTRU SANATATE- CAMPANII IEC

Proiectele implementate în cadrul Programului „Educație pentru Sănătate – Campanii de sănătate publică în comunitățile cu romi” a generat un impact semnificativ atât la nivel individual, cât și la nivel comunitar și instituțional, contribuind la reducerea inegalităților în accesul la servicii medicale și la consolidarea unei culturi a prevenției în rândul populației vulnerabile. Prin campanii de informare, educare și conștientizare (IEC), intervenții de screening și facilitarea accesului la servicii medicale, programul a produs schimbări vizibile în comportamentele legate de sănătate și în relația dintre comunități și sistemul public de sănătate.

La nivel individual, impactul cel mai evident a fost creșterea nivelului de informare privind prevenția și importanța controalelor medicale periodice. În multe comunități cu romi, lipsa informațiilor corecte, circulația miturilor și experiențele anterioare de discriminare au generat reticență față de sistemul medical. Campaniile implementate au abordat teme esențiale precum vaccinarea copiilor (inclusiv vaccinarea HPV și COVID-19), sănătatea reproducerii, prevenirea bolilor transmisibile, screeningul pentru cancer de col uterin și cancer colorectal, precum și accesul la medicul de familie. Prin sesiuni interactive, materiale adaptate cultural și dialog direct, beneficiarii au înțeles mai bine riscurile asociate lipsei prevenției și beneficiile intervenției timpurii.

Un impact concret al programului s-a reflectat în creșterea adresabilității către servicii medicale. Campaniile de screening pentru cancer de col uterin și cancer colorectal au mobilizat mii de persoane din grupuri vulnerabile, inclusiv femei care nu mai efectuaseră niciodată un test preventiv. De asemenea, campaniile dedicate persoanelor fără asigurare medicală sau neînscrise la medicul de familie au contribuit la integrarea acestora în sistemul formal de sănătate. În comunitățile unde rata vaccinării era scăzută, intervențiile au dus la creșterea gradului de acceptare a vaccinării, în special în rândul părinților.

La nivel comunitar, programul a contribuit la consolidarea rolului echipelor comunitare formate din mediatori sanitari și asistenți medicali comunitari. Aceste echipe au devenit actori-cheie în promovarea sănătății, fiind percepute ca resurse de încredere și ca interfață între comunitate și instituțiile medicale. Implicarea lor a redus barierele culturale și lingvistice și a facilitat comunicarea dintre beneficiari și personalul medical. În multe localități, campaniile de sănătate publică au generat parteneriate funcționale între autoritățile locale, direcțiile de sănătate publică, medicii de familie și organizațiile neguvernamentale.

Un alt impact important al programului a fost schimbarea percepției asupra prevenției. Dacă anterior serviciile medicale erau accesate preponderent în situații de urgență sau boală avansată, intervențiile au promovat ideea că prevenția este un drept și o responsabilitate individuală. Această schimbare de mentalitate este esențială pentru reducerea pe termen lung a incidenței bolilor transmisibile și cronice în comunitățile vulnerabile.

Programul a avut și un impact asupra capacității instituționale locale. Prin colaborarea constantă cu autoritățile publice, campaniile au evidențiat importanța integrării intervențiilor de sănătate în planurile locale de acțiune. Experiența acumulată a demonstrat că abordarea integrată – care combină informarea, screeningul și facilitarea accesului la tratament – este mult mai eficientă decât intervențiile punctuale.



CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

Din perspectiva incluziunii sociale, programul a contribuit la reducerea discriminării indirecte în accesul la servicii medicale. Prin abordarea nediscriminatorie și adaptată cultural, campaniile au transmis un mesaj clar privind egalitatea de șanse și dreptul universal la sănătate. În același timp, implicarea comunității în organizarea activităților a crescut sentimentul de apartenență și responsabilitate colectivă.

Impactul pe termen lung al programului se regăsește în dezvoltarea unei infrastructuri comunitare de prevenție. Modelele de intervenție utilizate – campanii locale, parteneriate cu medici de familie, mobilizarea mediatorilor sanitari – pot fi replicate și adaptate în alte regiuni. De asemenea, datele colectate în cadrul campaniilor au oferit o bază pentru fundamentarea unor recomandări de politici publice privind prevenția în rândul grupurilor vulnerabile.

În concluzie, Programul „Educație pentru Sănătate – Campanii de sănătate publică în comunitățile cu romi” a generat un impact semnificativ prin creșterea nivelului de informare, îmbunătățirea accesului la servicii preventive, consolidarea echipelor comunitare și promovarea incluziunii sociale. Intervențiile au demonstrat că prevenția eficientă presupune nu doar disponibilitatea serviciilor medicale, ci și mobilizare comunitară, dialog și adaptarea mesajelor la realitățile sociale ale beneficiarilor.

CONCLUZII SI LECTII INVATATE

Implementarea proiectelor din cadrul programului „Educație pentru Sănătate – Campanii de sănătate publică în comunitățile cu romi” a generat concluzii solide privind eficiența intervențiilor comunitare în domeniul prevenției și a evidențiat o serie de lecții învățate esențiale pentru dezvoltarea viitoarelor programe de sănătate publică adresate grupurilor vulnerabile.

O primă concluzie majoră este că prevenția funcționează atunci când este construită pe încredere. În comunitățile cu romi, unde relația cu instituțiile publice a fost adesea marcată de neîncredere sau experiențe de discriminare, simpla transmitere a informației nu este suficientă. Intervențiile care au implicat mediatorii sanitari și echipe comunitare au demonstrat că mesajele privind vaccinarea, screeningul sau prevenirea bolilor sunt mai bine recepționate atunci când sunt transmise de persoane cunoscute și respectate la nivel local. Lecția învățată este clară: capitalul de încredere este la fel de important ca resursa financiară.

O a doua concluzie este că informarea trebuie dublată de sprijin practic. În multe situații, beneficiarii au nevoie nu doar de explicații privind importanța prevenției, ci și de sprijin concret pentru programare, transport, completarea documentelor sau interacțiunea cu personalul medical. Proiectele au arătat că intervențiile integrate – informare + facilitare acces + monitorizare – au un impact mult mai mare decât acțiunile punctuale. Lecția învățată este că abordarea trebuie să fie holistică, nu fragmentată.

O altă concluzie importantă este legată de adaptarea mesajelor la contextul cultural și nivelul de alfabetizare medicală al comunităților. Materialele standardizate, cu limbaj tehnic, nu produc efecte semnificative în comunități vulnerabile. Campaniile eficiente au utilizat un limbaj accesibil, exemple concrete și dialog interactiv. Lecția învățată este că personalizarea comunicării crește eficiența intervenției și reduce riscul de dezinformare.

Implementarea programului a demonstrat și că parteneriatul cu autoritățile locale și cu medicii de familie este esențial pentru sustenabilitate. În comunitățile unde autoritățile s-au implicat activ,

rezultatele au fost mai stabile și au continuat și după finalizarea proiectelor. Lecția învățată este că intervențiile trebuie integrate în strategiile locale de sănătate și nu tratate ca inițiative externe temporare.

Un alt aspect relevant este utilizarea instrumentelor digitale și a comunicării online, mai ales în contextul pandemiei COVID-19. Campaniile derulate prin rețele sociale și întâlniri online au demonstrat că mediul digital poate deveni un canal eficient de informare, dacă este utilizat strategic. Lecția învățată este că sănătatea publică trebuie să îmbine metodele tradiționale cu cele moderne pentru a atinge un public cât mai larg.

Proiectele au scos în evidență și faptul că combaterea discriminării indirecte este o condiție pentru succesul intervențiilor de sănătate. Atunci când beneficiarii se confruntă cu atitudini stigmatizante sau bariere administrative, adresabilitatea scade. Intervențiile au contribuit la sensibilizarea actorilor locali și la promovarea accesului nediscriminatoriu la servicii. Lecția învățată este că educația pentru sănătate trebuie însoțită de advocacy pentru echitate și drepturi.

În concluzie, programul „Educație pentru Sănătate” a demonstrat că intervențiile comunitare bine structurate pot reduce inegalitățile în sănătate și pot consolida o cultură a prevenției. Lecțiile învățate – importanța încrederii, abordarea integrată, adaptarea culturală, parteneriatul instituțional și utilizarea comunicării digitale – oferă un cadru solid pentru dezvoltarea viitoarelor inițiative și pentru transformarea prevenției într-o practică sustenabilă la nivel comunitar.

